

Súd: Okresný súd Trnava
Spisová značka: 27Ps/1/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2120200763
Dátum vydania rozhodnutia: 12. 05. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Miroslava Maláriková
ECLI: ECLI:SK:OSTT:2021:2120200763.6

Uznesenie

Okresný súd Trnava vo veci spôsobilosti na právne úkony osoby: A. G., nar. XX.XX.XXXX, bytom B. S.P. S. Z. B., G. X, Y., zastúpený opatrovníkom: Domov sociálnych služieb pre dospelých, Hlavná 1, Zavar, v konaní zastúpený advokátom: Mgr. Ing. Juraj Trokan, Vajanského 10, Trnava, za účasti Okresnej prokuratúry Trnava, Vajanského 22, Trnava, o návrhu A. G. na navrátenie spôsobilosti na právne úkony, takto

rozhodol:

I. Súd konanie zastavuje.

II. A. G. môže podať návrh na navrátenie spôsobilosti na právne úkony najskôr po uplynutí 6 (šiestich) mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

III. Trovy dôkazov platí štát.

IV. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

odôvodnenie:

1. Navrhovateľ sa svojim návrhom doručeným súdu dňa 22.01.2020 domáha prinavrátania spôsobilosti na právne úkony, ktorých bol pozbavený. Chce späť svoje práva. Najmä sa chce sám podpisovať, pretože je pozbavený spôsobilosti nemôže ísť do roboty, nemôže podávať trestné oznámenia na mestských policajtov, ktorí ho napadli. Podaním doručeným súdu dňa 12.02.2020 sa domáha opätovne, aby sa mohol podpisovať, aby mohol podávať trestné oznámenia a aby mohol voliť do parlamentu. Ďalej uviedol, že chce slobodu, aby mohol bývať na G. XX K. J.. Uviedol, že súdom ustanovená opatrovníčka nepodpisuje to, čo on napíše na rôzne úrady.

2. Opatrovník navrhol zamietnuť návrh.

3. Súd vykonal dokazovanie výsluchom navrhovateľa, vyjadrením opatrovníka, oboznámením sa s pripojenými spismi tunajšieho súdu, ktoré sa týkajú obmedzenia spôsobilosti navrhovateľa, lekárskou správou A.. K., znaleckým dokazovaním ako aj ostatnými listinnými dôkazmi zo spisu a zistil nasledovný skutkový a právny stav.

4. Navrhovateľ bol pozbavený spôsobilosti na právne úkony v celom rozsahu rozsudkom tunajšieho súdu č. k. 20Ps/11/2009-50 zo dňa 01.03.2010. Následne opakovane žiadal o prinavrátanie spôsobilosti, pričom súd jeho návrhy zamietol rozsudkom č.k. 37Ps/1/2011-48 zo dňa 15.08.2011 a rozsudkom č.k. 19Ps/8/2014-77 zo dňa 15.04.2015. Uznesením č.k. 21Ps/8/2016-8 zo dňa 12.01.2017 konanie o prinavrátanie spôsobilosti zastavil. O prinavrátaní spôsobilosti navrhovateľa na právne úkony naposledy rozhodoval tunajší súd v konaní sp. zn. 11Ps/2/2018, kedy rozsudkom zo dňa 22.11.2018 (na č. I. 54), ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 22.11.2018 súd zmenil rozsudok Okresného súdu Trnava č.k.

20Ps/11/2009-50 zo dňa 01.03.2010, v časti pozbavenia spôsobilosti navrhovateľa na právne úkony tak, že ho obmedzil na právne úkony v rozsahu:

- nakladania s akoukoľvek finančnou čiastkou, bankovým účtom, dôchodkom nad sumu 150,- € mesačne,
 - uzatvárania kúpnych zmlúv, zámenných zmlúv, darovacích zmlúv, ako aj iných zmlúv, ktorých predmetom plnenia bude hodnota vyššia ako 150,- €, s výnimkou pracovných zmlúv a dohôd o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru,
 - uzatvárania zmlúv o pôžičke, úverových zmlúv, záložných zmlúv, zmlúv o zriadení vecného bremena,
 - uzatvárania dohôd v dedičskom konaní a spisania závetu,
 - samostatného konania a vystupovania pred štátnymi orgánmi, orgánmi štátnej správy, orgánmi územnej samosprávy, úradmi a inštitúciami,
 - držania oprávnenia riadiť motorové vozidlo a držania zbrojného preukazu,
 - uzatvárania manželstva,
 - kandidovania do volených orgánov,
 - rozhodovania o svojej liečbe a o poskytovaní zdravotnej starostlivosti svojej osobe a o umiestnení svojej osoby do zariadenia poskytujúceho zdravotnú starostlivosť,
 - rozhodovania o mieste svojho trvalého a prechodného bydliska,
- príčom vo vyššom rozsahu súd navrhovateľovi navrátil spôsobilosť na právne úkony.

5. Právny zástupca žalobcu uviedol, že navrhovateľ sa domáha najmä aktívneho volebného práva a možnosti podávať trestné oznámenia.

6. Navrhovateľ na pojednávaní uviedol, že už nepije. Keď sa napil naposledy v zariadení, bolo to len jedno pivo a bolo to dávno. Aj keď sa v minulosti opil, choval sa slušne, nebol agresívny. Bolo to na neho povymýšľané. V čase keď býval doma s matkou a dvomi bratmi a mal vypité, si potichu púšťal rádio v kuchyni a jeho brat, ktorý mal viac vypité, na neho zavolať políciu a odviezli ho na psychiatriu. Nerobil nič zle. Napadli ho policajti. Päťou ho udierali po hlave. Keď mu dávali podpisovať papiere, že pes navrhovateľa pohryzol nejakého 14 ročného chlapca do nohy, nič to nebolo. Nechcel podpísať papiere a vtedy ho policajť buchol silno po hlave, nebol u doktora. Vtedy bol aj vypočutý. Preto sa chce aspoň úradne podpisovať, bez podpisu sa nedá žiť. Chcel by aspoň polovičné práva, chce podpisovať trestné oznámenie na týchto policajtov. Riaditeľka to nechce už podpisovať, že je to premičané. Ďalej uviedol, že chce disponovať peniazmi, chce predávať časopis Nota bene a tam musí disponovať s peniazmi.. Do zariadenia ho chodí navštevovať brat a sestra, ktorá hučala do jeho matky, aby bol do zariadenia umiestnený.

Navrhovateľ uviedol, že chce mať právo podávať trestné oznámenie. Aby sa chránil, keď by ho niekto napadol, preto chce vrátiť spôsobilosť. Ako tí policajti v minulosti, v roku 2009. Stále na nich chce podať trestné oznámenie. Je k tomu veľa spisového materiálu u policajtov na Ž. XX, J.. Aj mu priznali odškodné, ale mama (v tom čase jeho opatrovníčka) odmietla podpísať a preto nič nedostal. Preto by bolo lepšie, keby mal podpis. Cítil sa lepšie, keď nebral lieky. Keď mu dajú lieky, tak ich bude brať, nie je problém. Chodí k psychiatrovi A.. O. K..

V minulosti sa na neho sťažovali susedia, on len hlasno kričal. Následne sa opravil, že len trošku kričal a potom išiel dovnútra. V zariadení mal len trochu vypité, keď sa vrátil z vychádzky. Prespal doma so súhlasom brata, ktorý volal do DSS, aby im to oznámil. V súčasnosti má už znovu povolené vychádzky od tohto týždňa. Psychicky sa cíti dobre. Znovu uviedol, že chce mať možnosť sa na úrady podpisovať. Zostal by v ústave, aj keby mohol odísť, keby mu súd dal podpis.

7. Opatrovník na pojednávaní poukázal na závery znaleckého posudku, ku ktorým sa pripojil. Uviedol, že má obavu, že ak by bola prinavrátená spôsobilosť navrhovateľovi odišiel by zo zariadenia, do ktorého bol prijatý prednostne na základe súčinnosti viacerých orgánov, najmä A. J. dňa 03.09.2019. V tom čase boli voči nemu podané viaceré trestné oznámenia, na základe čoho bol hospitalizovaný na psychiatrii v Z.. Mal nariadenú ústavnú liečbu v trestnom konaní na základe sťažností susedov. A po prijatí do ich zariadenia sa ústavná liečba zmenila na ambulantnú. Pred začatím pandémie mohol opúšťať zariadenie na vychádzky. Počas vychádzok do začatia pandémie v marci 2020 sa 1x nevrátil vôbec a 2x sa vrátil pod vplyvom alkoholu, pričom neužil lieky a je aj diabetik. Inzulín mu je podávaný injekčne. Čo sa týka písania listov navrhovateľom, každý deň s ním riešia listy, ktoré chce odoslať. Býva to aj 4-5 listov denne. Adresované sú na rôzne inštitúcie, napr. Okresný súd, Európsky súd, polícia a podobne. Počas pandémie Covid 19 mali všetci klienti zariadenia povolené vychádzky len v rámci areálu zariadenia, preto je v súčasnosti stabilizovaný.

8. Zo správy ošetrojúceho psychiatra A.. O. K. zo dňa 22.07.2020 súd zistil, že navrhovateľ je v jeho starostlivosti od roku 2015, kedy bol pol roka liečený pre závislosť od alkoholu, poruchy s bludmi, ľahkú mentálnu retardáciu. V pravidelnej starostlivosti je od 9/2019, kedy nastúpil do B. Y. po prepustení z ústavného ochranného liečenia nariadeného v trestnom konaní, ktoré bolo premenené na ochranné liečenie ambulantnou formou. Po nastavení liečby je stabilizovaný. Počas vychádzok je však zaznamenaný konzum alkoholu.

9. Súd vo veci nariadil znalecké dokazovanie z odboru psychiatrie súdnym znalcom A.. A. S.. Zo znaleckého posudku č. 159/2020 zo dňa 17.11.2020 súd zistil, že navrhovateľ trpí trvalou duševnou poruchou od narodenia a to ľahkou mentálnou retardáciou. V priebehu života trvalou bludovou poruchou a tiež alkoholovou závislosťou. Pri požívaní alkoholu má poruchy správania. Jeho stav je neliečiteľný a v budúcnosti sa môže zhoršiť. Preto naďalej nie je schopný spravovať svoje záležitosti. Odporučil ponechať obmedzenie na právne úkony navrhovateľa v doterajšom rozsahu.

Na pojednávaní znalec uviedol, že v minulosti bol navrhovateľ psychiatricky ústavne hospitalizovaný pre výkon ochrannej psychiatrickej liečby v súvislosti s trestným konaním. Toho času je psychiatricky liečený ambulantne. Podľa nálezu psychiatra z roku 2020 sú tieto ochorenia u neho prítomné. Tiež mu diagnostikovali alkoholovú závislosť. Pri vyšetrení znalec zistil, že pri liečbe je bludová porucha v relatívnej remisii, prítomná je však naďalej mentálna retardácia. Jeho stav je čiastočne zlepšený, pretože počas pobytu v zariadení je pod dohľadom. V čase epidemickej situácie pri zákaze vychádzok mimo areál ústavu abstinoval. Má nereálne predstavy o svojej sociálnej existencii. Plánuje sa zamestnať, vrátiť sa bývať domov. Čo však podľa znalca nie je objektívne. Ohľadne jeho spôsobilosti podpisovať a uzatvárať pracovné zmluvy v tomto období sa mu to zdá z hľadiska psychiatrického nereálne. Navrhovateľ je schopný výsluchu a zmysel konania čiastočne pochopí. K rozsudku súdu však bude nekritický, bude mať pocit, že je mu ubližované. Predovšetkým aspoň z hľadiska medicínskeho - psychiatrického ide o ochranu jeho osoby.

Na uvádzaný stav ohľadne spôsobilosti vykonávania právnych úkonov vyšetrovaného majú z hľadiska psychiatrického synergicky, resp. mozaikový vplyv všetky uvádzané duševné ochorenia. Najpodstatnejšou je trvalá bludová porucha, pre ktorú bol v minulosti liečený aj ústavne. Tiež alkoholová závislosť, keďže pri užívaní alkoholu sa minimalizuje, resp. potláča účinok liekov, ktoré užíva pre trvalú bludovú poruchu. Je ťažko predikovať kedy sa bludová porucha i pri liečbe zhorší, resp. ťažko určiť, kedy vyšetrovaný bude konzumovať alkohol, ktorý môže potencovať zhoršenie bludovej poruchy.

Užívanie liekov nezlepšuje jeho zdravotný stav, len ho stabilizuje. Liekmi sa nemôže vyliečiť. V minulosti lieky vysadil a zdravotný stav sa mu zhoršil. Jeho stav je stabilizovaný od 9/2019 odkedy bol umiestnený v zariadení. Užívanie liekov je potrebné na to, aby mohol existovať v tomto stabilizovanom stave v zariadení. Podľa znalca nie je vhodné prinavrátenie spôsobilosti na právne úkony samostatne vo vzťahu k štátnym orgánom, najmä k orgánom činným v trestnom konaní a to z dôvodu trvalej bludovej poruchy, ktorú má navrhovateľ. Nie je možné, aby mu v tomto rozsahu bola prinavrátená spôsobilosť, pretože práve pre ochorenie, ktorým trpí, by podával trestné oznámenia. Pri trvalej bludovej poruche je prítomný pocit prenasledovanie, kverulačné bludy a paranoidné bludy, v dôsledku ktorých by podával trestné oznámenia. Tak to bolo aj v minulosti a viedlo to k obmedzeniu jeho spôsobilosti na právne úkony.

10. Podľa § 231 Zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len CMP) v konaní o spôsobilosti na právne úkony súd rozhoduje o : a) obmedzení spôsobilosti fyzickej osoby na právne úkony b) zmene obmedzenia spôsobilosti fyzickej osoby na právne úkony c) navrátení spôsobilosti fyzickej osoby na právne úkony.

Podľa § 236 CMP účastníkmi konania o spôsobilosti na právne úkony sú navrhovateľ a ten, o koho spôsobilosti na právne úkony sa koná.

Podľa § 240 ods. 3 CMP rozhodnutie vo veci samej súd okrem zákonného zástupcu alebo procesného opatrovníka doručí aj osobe, o ktorej spôsobilosti sa koná . Osoba, o ktorej spôsobilosti sa koná, môže požiadať, aby jej súd doručoval všetky písomnosti v konaní.

Podľa § 247 ods. 1 CMP ak nie sú splnené podmienky na obmedzenie spôsobilosti, zmenu obmedzenia spôsobilosti alebo navrátenie spôsobilosti, súd konanie zastaví.

Podľa § 247 ods. 2 CMP ak sa konanie o zmenu obmedzenia spôsobilosti alebo o navrátenie spôsobilosti začalo na návrh osoby, o ktorej spôsobilosti sa koná, môže súd rozhodnúť, že ďalší takýto návrh môže podať najskôr po uplynutí 6 mesiacov ak zlepšenie alebo zmenu zdravotného stavu nemožno očakávať. Podľa § 10 ods. 1 Občianskeho zákonníka ak fyzická osoba pre duševnú poruchu, ktorá nie je len prechodná nie je schopná robiť právne úkony, súd ju pozbaví spôsobilosti na právne úkony.

Podľa § 10 ods. 2 Občianskeho zákonníka ak fyzická osoba pre duševnú poruchu, ktorá nie je len prechodná, alebo pre nadmerné požívanie alkoholických nápojov, alebo omamných prostriedkov či jedov je schopná robiť len niektoré právne úkony, súd obmedzí jej spôsobilosť na právne úkony a rozsah obmedzenia určí v rozhodnutí.

Podľa § 10 ods. 3 Občianskeho zákonníka súd pozbavenie alebo obmedzenie spôsobilosti zmení alebo zruší, ak sa zmenia alebo ak odpadnú dôvody, ktoré k nim viedli.

11. Citované ustanovenia Občianskeho zákonníka v § 10 ustanovujú predpoklady pre zásah do spôsobilosti fyzickej osoby na právne úkony. Tieto predpoklady musia byť v zásade splnené v čase vyhlásenia rozhodnutia. Vykonaným dokazovaním mal súd preukázať, že navrhovateľ dlhodobo trpí duševnou poruchou trvalého charakteru a to ľahkou mentálnou retardáciou, bludovou poruchou a pri požívaní alkoholu má poruchy správania. Pre tieto duševné poruchy bol pozbavený spôsobilosti na právne úkony v celom rozsahu a neskôr (po zmene právnych predpisov) mu bola čiastočne prinavrátená spôsobilosť na právne úkony. Od posledného rozhodnutia o čiastočnom obmedzení spôsobilosti na právne úkony navrhovateľa nenastala zmena jeho zdravotného stavu, ktorá by odôvodňovala zmenu tohto rozhodnutia. Mimo zariadenia sociálnej starostlivosti by nebol schopný sa starať sám o seba bez ujmy na zdraví, ohrozenia okolia a aj seba samého. Hrozí, že zanedbá liečbu, čím znovu vzplanie ochorenie a vráti sa aj požívanie alkoholu. Navyše je diabetik, ktorý sa lieči podávaním inzulínu, teda akékoľvek prerušenie liečby môže priamo ohroziť jeho zdravie a život. Výsluchom navrhovateľa mal súd preukázať, že je nekritický k svojmu ochoreniu, ako aj k svojmu patologickému správaniu, svoje konanie bagatelizuje a to v minulosti ako aj v čase pred pandémiou, kedy mal povolené vychádzky. V tom čase sa vrátil pod vplyvom alkoholu a prerušil liečbu. Naopak navrhovateľ sa opakovane, v každom písomnom podaní viackrát a tiež viackrát počas výpovede na súde, vracia ku krivde z roku 2009 a stále chce podávať trestné oznámenie na zasahujúcich mestských policajtov a to napriek tomu, že ako sám uviedol, vec bola políciou preverovaná na základe trestného oznámenia a existuje k tomu veľké množstvo spisového materiálu. Navrhovateľ sa domáha prinavrátenia spôsobilosti v celom rozsahu, resp. aspoň v časti „podpisovania podaní“ teda samostatného konania pred orgánmi. Súd v súlade s vykonaným znaleckým dokazovaním dospel k záveru, že práve s ohľadom na bludovú poruchu, ktorou trpí navrhovateľ a v dôsledku ktorej je prítomný pocit prenasledovania, kverulačné bludy a paranoidné bludy, nie je možné návrhu vyhovieť. Navrhovateľ by práve v dôsledku bludovej poruchy podával trestné oznámenia, prípadne rôzne podania na rôzne inštitúcie tak, ako sa o to denne pokúša v zariadení, v ktorom sa nachádza. Čo sa týka žiadosti navrhovateľa na prinavrátenie volebného práva, toto bolo navrhovateľovi prinavrátené rozhodnutím súdu zo dňa 22.11.2018.

12. V čase rozhodovania o návrhu o vrátenie spôsobilosti na právne úkony neexistujú hmotnoprávne predpoklady pre toto rozhodnutie. Súd preto konanie o návrhu navrhovateľa na vrátenie spôsobilosti na právne úkony zastavil. Takúto možnosť mu dáva ustanovenie § 247 ods. 1 CMP, podľa ktorého, ak nie sú splnené podmienky na obmedzenie spôsobilosti, zmenu obmedzenia spôsobilosti alebo navrátenie spôsobilosti, súd konanie zastaví.

13. Vzhľadom na závery znaleckého posudku, z ktorého vyplýva, že navrhovateľ trpí duševnou poruchou trvalého charakteru a nemožno očakávať zlepšenie jeho zdravotného stavu, ba dokonca sa dá predpokladať jeho zhoršenie, súd rozhodol tak, že navrhovateľ môže podať návrh na navrátenie spôsobilosti na právne úkony najskôr po uplynutí 6 mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia. Týmto rozhodnutím súd sleduje to, aby bez zmeny skutkových okolností navrhovateľ nepodával návrh na začatie konania o zmenu alebo prinavrátenie spôsobilosti na právne úkony opakovane.

14. Podľa § 251 ods. 1 CMP trovy dôkazov platí štát.

Podľa § 52 CMP žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak

15. O trovách konania rozhodol súd v súlade s citovanými zákonnými ustanoveniami tak, že žiadnemu z účastníkov nepriznal nárok na náhradu trov konania, a to ani štátu, nakoľko takúto náhradu v tomto konaní nemožno spravodlivo požadovať. Štátu vznikli v konaní trovy výplatou znalečného.

Poučenie:

Proti uzneseniu je prípustné odvolanie v lehote 15 dní od doručenia uznesenia na súde, proti ktorého uzneseniu smeruje.

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).